

الله أكبر

دانشکده ادبیات و علوم انسانی پردیس نمین
گروه روانشناسی

تعیین رابطه بین سبک های هویت،
کیفیت زندگی و شادکامی در بین دانش
آموزان

استاد راهنما:
دکتر ناصر صبحی قراملکی

استاد مشاور:
دکتر نادر حاجلو

توسط:
ژیلا نیازی میرک

تابستان 90

Faculty of Pardis of Namin Literature & Humanities

Department of Psychology

The relationship between identity style, quality of life and
happiness among students

Supervisor:

Dr.Nasser Sobhi Gharamaleki

Advisor:

Dr.Nader Hajloo

By:

Jila neiazi mirak

University of Mohaghegh Ardabili

September 2011

Name: neiazi mirak		Name: jila	
Title of thesis: The relationship between identity style, quality of life and happiness among students			
Supervisor(s): Nasser Sobhi- Gharamaleki Advisor(s): Nader Hajloo			
Degree: Master science		Major: Psychology	Specialty: General
University of Mohaghegh Ardabili		Faculty: Pardis of Namin Literature & Humanities	
Graduation data: 2011/9/5		Number of pages:111	
Keywords: Identity style, Quality of life , Happiness, students			
<p>Abstract: The purpose of this study was examination relationship between identity style, quality of life and happiness among high school students of meskin shahr city. The method of this research was correlative-descriptive. Statistical society were students of high school students of meskin shahr city. 350 students (181 females, 169 males) were included in this study who were selected using multi-stage random sampling method. For assessment variables, was used Identity style questionnaire (ISI ,6G; Berzonsky), Happiness scale Inventory (OHI; Argile & lu),and Quality of life (SF36; machorney & var.). For analysis data was used descriptive statistics such as mean, standard deviation and correlation coefficient & multivariable regression. The results showed that normative and informational identity style has a significant positive relationship with quality of life, but the normative identity style was able to predict the quality of life. The two styles of information and normative styles have a meaningful relationship with happiness, finally identity style 11 percent of happiness in style and quality of life, only 6 percent of the predicted. Overall, findings show that identity styles, some amount of happiness or quality of life can predict, but the influential variables , is more. Therefore, the identification of other factores can effect happiness or quality of life in changed in order to promote mental health.</p>			

تقدیم به

به پدر و مادر عزیز و مهربانم
که در تمام صحنه‌ها و عرصه‌های زندگی
پرواز کردن را به من آموختند
و لبخند را همیشه بر لبانم نگاشتند

تقدیر و تشکر:

سپاس بی کران پروردگار یکتا را، که هستی مان بخشید و به طریق علم و دانش رهنمونان شد، به همنشینی رهروان علم و دانش مفتخرمان نمود و خوشه چینی از علم و معرفت را روزیمان ساخت. اکنون در آستانه راهی نو، به پاس نعمات بی حد پروردگار، بر خود لازم می دانم، سپاس گزار تمام عزیزانی باشم که در برابرسختی ها و ناملایمات این پژوهش یاریم نمودند.

مراتب سپاس صمیمانه خود را از استاد ارجمند جناب آقای دکتر ناصر صبحی قراملکی و دکتر نادر حاجلو ابراز می دارم که در تمام مراحل این پژوهش یاریم فرمودند و همواره با رهنمود های ارزنده خود مشوق، پشتیبان و راهگشای بودند.

نام خانوادگی دانشجو: نیازی میرک	نام: ژیلا
عنوان پایان نامه: تعیین رابطه بین سبک های هویت، کیفیت زندگی و شادکامی در بین دانش آموزان	
استاد راهنما: ناصر صبحی قراملکی	
استاد مشاور: نادر حاجلو	
مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد رشته: روانشناسی	گرایش: عمومی دانشگاه: محقق اردبیلی
دانشکده: ادبیات و علوم انسانی پردیس نمین تاریخ فارغ التحصیلی: 90/6/14 تعداد صفحه: 111	
کلید واژه ها: سبک های هویت، کیفیت زندگی، شادکامی و دانش آموزان	
<p>چکیده :</p> <p>هدف این مطالعه بررسی رابطه ی بین سبک های هویت، شادکامی و کیفیت زندگی دانش آموزان دبیرستان های شهر مشکین شهر بوده است. روش انجام پژوهش، توصیفی - همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش، کلیه دانش آموزان دبیرستانی مدارس مشکین شهر بود که در این پژوهش به طور نمونه گیری تصادفی چند مرحله ای، 350 نفر (169 پسر، 181 دختر) از دانش آموزان برای مطالعه انتخاب شدند. برای سنجش متغیرها از پرسشنامه سبک های هویت (ISI,6G؛ برزونسکی)، شادکامی آکسفورد (OHI؛ آرگایل و لو) و کیفیت زندگی (SF36؛ مک هورنی و وار) استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده از روش های آمار توصیفی مانند میانگین، انحراف معیار، آزمون معناداری ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیری استفاده شد. نتایج نشان داد که سبک هویت هنجاری و اطلاعاتی با کیفیت زندگی رابطه معناداری دارد ولی تنها سبک هویت هنجاری توانست کیفیت زندگی را پیش بینی کند، همچنین دو سبک اطلاعاتی و هنجاری با شادکامی رابطه معنا دار داشته، و می توانند آن را پیش بینی کنند در نهایت سبک های هویت 11 درصد از شادکامی و تنها 6 درصد از کیفیت زندگی را پیش بینی کرد. در کل یافته ها نشان می دهد که سبک های هویت، تا حدودی می تواند میزان شادکامی یا کیفیت زندگی را پیش بینی کند ولی سهم سایر متغیرهای تاثیر گذار، بیشتر می باشد بنابراین با شناسایی سایر عوامل تاثیر گذار، می توان شادکامی یا ابعاد کیفیت زندگی را در راستای ارتقای سلامت روان تغییر داد.</p>	

صفحه

فصل اول: کلیات تحقیق

1-1

مقدمه.....
.....

2.....

2-1 بیان

مساله.....
.....

3.....

3-1 ضرورت

پژوهش.....
.....

7.....

4-1 اهداف

پژوهش.....
.....

8.....

1-4-1 هدف

کلی.....
.....

8.....

2-4-1 اهداف

خاص.....
.....

8.....

5-1 سوال های

پژوهش.....
.....

9.....

6-1 متغیرهای

پژوهش.....
.....

9.....

7-1 تعریف

متغیرها.....
.....

10.....

1-7-1 تعریف مفهومی

متغیرها.....
.....

10.....

2-7-1 تعریف عملیاتی

متغیرها.....
.....

11.....

فصل دوم: ادبیات و پیشینه تحقیقات

2-1 پیشینه نظری سبک های

هویت.....
.....

13...

1-1-2 شکل گیری اصطلاح

هویت.....
.....

13...

2-1-2 نظریه روانی

- اجتماعی

اریکسون.....

14.....

3-1-2 بحران هویت و سردرگمی

هویت.....

18.....

4-1-2 هویت من در دیدگاه دو

قطبی.....
.....

20

5-1-2 منزلت های هویت من از دیدگاه

مارسیا.....

20.....

6-1-2 نظریه سبک های هویت

برزونسکی.....

22.....

7-1-2 پیشینه تحقیقات داخلی سبک های

هویت.....

25.....

8-1-2 پیشینه تحقیقات خارجی سبک های

هویت.....

29.....

2-2 مبانی نظری

شادکامی.....

.....

33.....

1-2-2 مولفه های

شادکامی.....

.....

34.....

2-2-2 تئوریهای

شادکامی.....

.....

38.....

3-2-2 پیشینه تحقیقات داخلی

شادکامی.....

.....

44

4-2-2 پیشینه تحقیقات خارجی

شادکامی.....

47.....

3-2 مبانی نظری کیفیت

زندگی.....

.....

53.....

1-3-2 تعریف کیفیت

زندگی.....

.....

53.....

2-3-2 ابعاد کیفیت

زندگی.....
.....

60.....

3-3-2 زمینه های علمی نگاه به مفهوم کیفیت

زندگی.....

61.....

4-3-2 دیدگاه مورد پذیرش سازمان بهداشت

جهانی.....

62.....

5-3-2 پیشینه تحقیقات داخلی کیفیت

زندگی.....

62.....

6-3-2 پیشینه تحقیقات خارجی کیفیت

زندگی.....

66.....

فصل سوم: روش تحقیق

1-3 روش

پژوهش.....

.....

70.....

2-3 جامعه، حجم نمونه و روش نمونه

گیری.....

70.....

3-3 ابزارهای

پژوهش.....

.....

70.....

1-3-3 پرسشنامه سبک های

هویت.....

.....

70..

2-3-3 پرسشنامه کیفیت

زندگی.....
.....

71.....

3-3-3 مقیاس شادکامی

آکسفورد.....
.....

71.....

4-3 روش اجرای

پژوهش.....
.....

72.....

5-3 روش تحلیل داده

ها.....
.....

73.....

فصل چهارم: یافته های پژوهش

1-4 تجزیه و تحلیل داده

ها.....
.....

75.....

1-1-4 داده های جمعیت

شناختی.....
.....

75.....

2-1-4 داده های

توصیفی.....
.....

78.....

3-1-4 داده های

استنباطی.....
.....

78.....

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

1-5 بحث و نتیجه

گیری.....

.....

85.....

2-5 محدودیت های

..... پژوهش.....

.....

90.....

3-5 پیشنهاد هایی برای پژوهش

..... آینده.....

.....

90.

منابع

.....

.....

92.....

پیوست

جدول 1-4: توزیع فراوانی و درصد داده ها بر اساس متغیر جنسیت	75.....
جدول 2-4: توزیع فراوانی درصدی افراد نمونه بر اساس سال تحصیلی.....	75.....
جدول 3-4: توزیع فراوانی و درصد داده ها بر اساس رشته تحصیلی.....	76.....
جدول 4-4: توزیع فراوانی داده ها و درصد بر اساس وضعیت اقتصادی.....	76.....
جدول 5-4: توزیع فراوانی و درصد داده ها بر اساس سن.....	77.....
جدول 6-4: شاخص های توصیفی متغیرهای پژوهش.....	78.....
جدول 7-4: ماتریس همبستگی بین سبک های هویتی و کیفیت زندگی.....	78.....
جدول 8-4: ماتریس همبستگی بین سبکهای هویت و مولفه های کیفیت زندگی.....	79.....
جدول 9-4: ماتریس همبستگی انواع سبک های هویت یابی و شادکامی	80.....
جدول 10-4: ماتریس همبستگی انواع سبکهای هویت یابی و مولفه های شادکامی.....	80....
جدول 11-4: تحلیل رگرسیون نمرات متغیر ملاک بر اساس نمرات متغیرهای پیش بینی.....	81.....

جدول 4-12: خلاصه اطلاعات تحلیل واریانس.

.....

81.....

جدول 4-13: پیش بینی کیفیت زندگی از طریق انواع هویت

یابی.....

82.....

جدول 4-14: تحلیل رگرسیون نمرات متغیر ملاک براساس نمرات متغیرهای پیش

بینی.....

جدول 4-15: خلاصه اطلاعات تحلیل

واریانس.....

.....

82

جدول 4-16: پیش بینی شادکامی از طریق انواع هویت

یابی.....

83.....

فصل اول کلیات تحقیق

1-1- مقدمه

همه انسان ها نیاز دارند تصویر روشنی از خویش داشته باشند و به عبارت دیگر بدانند چه کسی هستند؟ آنچه هر فرد در زندگی به شدت به آن نیازمند است داشتن تصویر روشن از هویت خود است. دوره نوجوانی بحرانی ترین دوره برای سازندگی شخصیت بوده و زمانی مناسب برای شکل دهی هویت (احساس و مفهومی از خود) است.

از نظر جوادی (1387) هویت عبارت است از نیاز به احساس جدا بودن از دیگران". به نظر او این نیاز تنها نیاز اساسی انسان است. «که همه مردم و در همه فرهنگها از بدو تولد تا مرگ دارا می باشند.

برزونسکی¹ (1992) در تلاش برای مفهوم سازی تفاوت های فردی در تحول هویت به روش فرآیندی- سه سبک پردازش هویت را بیان می کند 1- سبک هویت اطلاعاتی²، که درگیر فرآیند خودکاو و شگری فعال هستند این افراد نیاز بالایی به شناخت و پیچیدگی شناختی احساس می کنند، کمتر در جستجوی تایید و تصدیق دیگران هستند، و در برخورد با موقیعت های مبهم و افراد جدید، پذیرش بالایی دارند. 2 - سبک هویت هنجاری³، به شیوه جزمی و هنجاری عمل می کنند، به درون سازی ارزش های گروه مرجع (مانند یک مکتب مذهبی خاص) تمایل دارند. 3 - سبک هویت سردرگم / اجتنابی⁴، که تا حد امکان از رویارویی با مسائل مربوط به هویت دوری می کنند، رفتارشان بر پایه عوامل موقیعتی و لحظه ای تنظیم می شود و از راهبردهای ضعیف اسنادی و شناختی استفاده می کنند (برزونسکی، 2007)

بررسی رابطه زیرمقیاسهای بهزیستی روانشناختی با سبکهای هویت نشان داد سبکهای هویت اطلاعاتی و هنجاری به همراه تعهد با کلیه زیرمقیاسهای بهزیستی روانشناختی (شادکامی و کیفیت زندگی) دارای ضریب همبستگی مثبت هستند؛ این در حالی است که سبک هویت سردرگم / اجتنابی با کلیه زیرمقیاسهای بهزیستی روانشناختی همبستگی منفی نشان میدهد که از بین آنها ضرایب همبستگی با رضایت از زندگی و ارتباط موثر با دیگران معنادار نیست (موسوی، روشن و اکبری، 1389).

با توجه به پژوهش بالا و پژوهش های دیگر، چنین برمی آید که نوع سبک هویتی با شادکامی و کیفیت زندگی (بهزیستی روانشناختی) ارتباط مستقیم دارد.

1. Bersonsky

2. Informational

3. normative

4. diffuse avoidant

کلمه رضایت از زندگی یک معنی یکسان و اغلب با درونی کردن با شادکامی را معنی می دهد (وینهون، 2001)

شادمانی و نشاط به عنوان یکی از مهمترین نیازهای روانی بشر، به دلیل تأثیرات عمده ای که بر شکل گیری شخصیت آدمی و در یک کلام مجموعه زندگی انسان دارد، همیشه ذهن انسان را به خود مشغول کرده است. از مهمترین نکاتی که در این زمینه مطرح است، چگونگی حصول شادمانی، تقویت آن و عوامل تأثیر گذار بر دستیابی به این نیاز حیاتی است

آرچیل و هیلز (2002) شادکامی را برحسب سه مؤلفه فراوانی و شدت احساسات مثبت، وجود سطح متوسطی از رضامندی در طول یک دوره زمانی، و عدم وجود احساسات منفی مانند اضطراب و افسردگی تعریف می کنند. شفرد (2002؛ به نقل از علی پور و آگاه هریس، 1386) بر این باور است که شادکامی، ادراک تنیدگی را کاهش و توانایی شخص را برای کار و فعالیت افزایش می دهد. کیفیت زندگی را مترادف شادی یا رضایت فرد در نظر می گرفت و بر عوامل شناختی در ارزیابی کیفیت زندگی تأکید می کرد (فلس و پری، 1996؛ به نقل از لی، 2006).

پژوهش نجات، توزند هجانی و هنربخش (1386) و غضنفری (1383) در بررسی رابطه ی سبک هویت دانش آموزان با سلامت روانی آنان به این نتایج رسید که بین سبک هویت اطلاعاتی و هنجاری و میزان سلامت روان رابطه ی مثبت معنی دار وجود دارد.

امیدیان (1387) در بررسی نقش هویت در شادکامی و تحقق خویشتن دریافت که سطح شادکامی و تحقق خویشتن در دانشجویانی که از نظر سطح تعهد به هویت انتخابی بالا هستند، در مقایسه با گروه پایین، به صورت معناداری بالاتر است.

بر اساس تحقیقات انجام شده و مشاهده وجود ارتباط بین سبک های هویت، شادکامی و کیفیت زندگی و تأثیری که این متغیرها برهم دارند، در این پژوهش به بررسی متغیرها در نمونه ای از دانش آموزان نوجوان که سبک های هویت در آنها شکل گرفته، پرداختیم.

2-1 - بیان مساله

انسان و جایگاه او در جهان مدت هاست که ذهن بشر را به خود مشغول داشته و موضوع مناسبی برای تحقیق بوده است و در جامعه امروزی، انسان از ابعاد گوناگون مورد مطالعه قرار گرفته است و از آنجا که هویت¹ نیز بخشی مهمی از وجود انسان است و زندگی شخصی و اجتماعی هر شخص تحت تأثیر هویتش است بر روی هویت انسان بخصوص قشر جوان بسیار قابل توجه است (ایمان و کیدقان، 1382).

¹. Identity

ورود به دوره نوجوانی با تغییرات مهمی از جمله بلوغ جنسی، روابط صمیمانه با همسالان، ریسک کردن و تونایی‌های جدید شناختی همراه است این تغییرات انبوه نوجوان را وادار می‌سازد که به یگانگی و ثبات در تعریف خود بیندیشد و به دنبال آن باشد که هویت خود را مستقل از دیگران شکل دهد (بریگر¹، 2001 به نقل از نصرتی و همکاران، 1385).

تکامل در هشت مرحله صورت می‌گیرد هویت در طول عمر در طی هشت مرحله شکل می‌گیرد. در هر مرحله بحرانی وجود دارد و اگر افراد نتوانند بحران را با موفقیت حل کنند در مرحله بعدی رشد با مشکل مواجه خواهند شد و این مراحل از ترتیب پیروی می‌کنند و عبارتند از: اعتماد در برابر بی‌اعتمادی، خودمختاری در برابر شرم و تردید، ابتکار در برابر احساس گناه، کوشایی در مقابل احساس حقارت، هویت در برابر احساس سردرگمی نقش، صمیمیت در مقابل انزوا، پدید آورندگی در مقابل راکد ماندگی، و انسجام و یکپارچگی در مقابل ناامیدی. که کسب هویت پنجمین مرحله است به اعتقاد اریکسون، شکل‌گیری دسته‌ها و بحران هویتی در انتهای نوجوانی روی می‌دهد (اریکسون²؛ به نقل از ویس ول³ و همکاران، 2005).

اریکسون این بحران را عادی تلقی می‌کند چون رویدادی بهنجار است (کاپلان، 2003).

همانطور که گفته شد برزونسکی⁴ (1992) در تلاش برای مفهوم سازی تفاوت‌های فردی در تحول هویت به روش فرآیندی سه سبک پردازش هویت را بیان می‌کند 1- سبک هویت اطلاعاتی 2- سبک هویت هنجاری 3- سبک هویت سردرگم / اجتنابی (برزونسکی، 2007).

سبک‌های هویت ابزاری برای جستجوی تفاوت‌های فردی در قدرت، وضوح و پایداری خودانگاره است (برزونسکی، 1995؛ به نقل از ویس ول و همکاران 2005).

دانشجویانی که با سبک هویت اطلاعاتی وارد دانشگاه می‌شوند بهترین عملکرد موفق را در محیط دانشگاه را نشان می‌دهند (برزونسکی و کاک⁵، 2005).

¹.Briger

².Erikson

³.Wiswell

⁴.Bersonsky

⁵.kuk

سبکهای هویت اطلاعاتی و هنجاری بطور معنی داری حمایت اجتماعی را پیش بینی کرده اند (دانش پور و اسمعیلی، 1386).

پس هر فردی در گذر از بحرانهای دوران زندگی، سبک هویتی را اتخاذ می کند و این سبک هویت عوامل بسیاری نظیر شادکامی¹ و کیفیت زندگی² را، تحت تاثیر قرار خواهد داد.

چالش اصلی قرن بیستم زنده ماندن بود و چالش قرن حاضر زندگی با کیفیت بهتر می باشد (حبیبی سولا، نیکپور، سیدالشهدایی و حقانی، 1387).

کیفیت زندگی، ساختار پویا و ذهنی است که به مقایسه وضعیت زندگی گذشته با حوادث اخیر در همه جوانب مثبت و منفی می پردازد و ماهیت ذهنی بودن کیفیت زندگی به ادارک افراد درباره وضعیت زندگی شان بجای گزارشات دیگران می پردازد (حیدری، سلحشوریان، رفیعی و حسینی، 1387).

طبق تعریف سازمان بهداشت جهانی کیفیت زندگی، عبارتست از "ادارک افراد از وضعیت زندگی در عرصه فرهنگ و سیستم ارزشی که در آن زندگی می کنند با اهداف و انتظارات، معیارها و امور مهم مرتبط است (دوایهی و سینگ³، 2001؛ به نقل از شمس اسفندآباد و نژادنادری، 1388).

کیفیت زندگی، سه بعد سلامت را در بر می گیرد: بعد جسمانی، روانی و اجتماعی (عباسزاده، باقری و مهران، 1388).

از نظر وینهون (2001) تقسیم بندی، کیفیت زندگی، بعنوان مفهوم گسترده ای که سه معنی را در بر می گیرد، در نظر گرفته می شود: (1) کیفیت زندگی مربوط به زندگی محیط (2). کیفیت مربوط به عملکرد (3). لذت ذهنی از زندگی و شادکامی. طبق این تقسیم بندی شادکامی بعنوان بخشی از تعریف آخری معنی می دهد.

در یک تقسیم بندی جامعتر، کیفیت زندگی ارزیابی افراد از سلامت خود است که در هشت خرده مقیاس مرتبط، سلامت را می سنجد: عملکرد جسمانی، نقش جسمانی، درد بدنی، عملکرد اجتماعی، نقش هیجانی، سلامت عمومی، سرزندگی و سلامت روان (شمس اسفندآباد و نژادنادری، 1388).

معینی کیا و زاهد بابلان (1389) در تحقیقی نشان دادند دانشجویانی که کیفیت زندگی و تعالی معنوی بالاتری دارند

¹.happiness

².quality of life

³.Douaihy & singh